

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie dyscyplinarnej radcy prawnego T. S.
obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 32 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego
po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2025 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 1 i 3 k.p.k.
kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 22 maja 2024 r. sygn. akt [...], utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 17 lipca 2023 r. sygn. akt [...]

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć obwinionego radcę prawnego T. S. kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne, w tym wydatkami w kwocie 20 zł.**

[M. T.]

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 17 lipca 2023 r., w sprawie o sygn. akt [...], Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...], w punkcie 1 orzeczenia uznał obwinionego radcę prawnego T. S. za winnego zarzucanego mu czynu, polegającego na tym, że w bliżej nie określonym czasie, nie wcześniej niż po dniu 26 marca 2020 r. na profilu prowadzonym dla Kancelarii Radcy Prawnego o nazwie „S.” na portalu społecznościowym [...] publikował ogłoszenia dotyczące usług Kancelarii z wykorzystaniem opcji „promuj post”, tj. o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (dalej: ustawa o radcach prawnych) w zw. z art. 32 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do Uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. (dalej: KERP), i za to wymierzył mu karę upomnienia, zaś w punkcie 2 orzeczenia obciążył obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 1000 złotych.

Odwołanie od powyższego orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego I instancji wniósł obrońca obwinionego radcy prawnego zaskarżając je w całości na korzyść obwinionego i zarzucając mu błędną wykładnię prawa materialnego w postaci art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 32 KERP, która to nie uwzględnia na chwilę obecną okoliczności już oczywistej, że radca prawny może stosować płatną promocję (reklamę), a co istotniejsze radcowie prawni z możliwości tej mogli korzystać już w chwili czynu (od momentu objęcia ich prawem wspólnotowym), a interpretowanie jakichkolwiek przepisów (w tym KERP) w sposób odmienny, sprzeczne jest z tymże prawem wspólnotowym. Stawiając powyższy zarzut, obrońca obwinionego radcy prawnego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania, względnie uniewinnienie obwinionego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, orzeczeniem z dnia 22 maja 2024 r., w sprawie o sygn. akt [...] utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie, zaś kosztami postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych obciążył obwinionego radcę prawnego w kwocie 2000 złotych.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł obrońca obwinionego radcy prawnego, który zaskarżył je w całości na korzyść obwinionego, zarzucając mu rażące naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. błędną wykładnię prawa materialnego w postaci art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 32 i 31 KERP w zw. z art. 24 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącą usług na rynku wewnętrznym (Dz. U. UE. L. z 2006 r. Nr 376, str. 36), która to wykładnia nie uwzględnia na chwilę obecną okoliczności, że radca prawny może stosować płatną promocję (reklamę), a co istotniejsze możliwość taką radcowie prawni posiadali, iż w chwili czynu (od momentu objęcia ich prawem wspólnotowym – 2006 r.), a interpretowanie jakichkolwiek przepisów (w tym KERP) w sposób odmienny, sprzeczne jest z tymże prawem wspólnotowym, co miało istotny wpływ – bowiem doprowadziło do skazania obwinionego;
2. brak odpowiedniego zastosowania art. 4 k.k. w sytuacji, w której czyn obwinionego nie jest już w chwili orzekania czynem, który podlega karze, co miało istotny wpływ – bowiem doprowadziło do skazania obwinionego.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca obwinionego radcy prawnego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wywiedziona kasacja przez obrońcę obwinionego jako bezzasadna w stopniu oczywistym, podlegała oddaleniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych.

Na wstępie wskazać należy, że zgodnie z treścią przepisu art. 62³ ustawy o radcach prawnych kasacja w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa, jak również rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej. Podkreślenia także wymaga, że nie każde formalne naruszenie prawa procesowego ma charakter rażący, a tym samym nie każde uchybienie zasadom procedury winno skutkować koniecznością powtórzenia postępowania, w którym takie uchybienie wystąpiło. O rażącym charakterze obrazy prawa nie decyduje bowiem oczywistość jego naruszenia, ale istotny wpływ na przebieg postępowania dyscyplinarnego lub prawidłowość wydanego rozstrzygnięcia (zob. w szczególności postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2010 r., SDI 1/10).

Należy zauważyć, że kontrola postępowania odwoławczego w systemie kasacyjnym oznacza, że zakres orzekania Sądu Najwyższego ograniczony został do weryfikacji wyłącznie orzeczenia wydanego w II instancji, i to przez pryzmat jego zgodności z prawem z wyjątkiem kontroli wymiaru kary.

Przechodząc do analizy podniesionych przez obrońcę obwinionego w kasacji zarzutów z pkt 1 i 2, a dotyczących naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 32 i 31 KERP w zw. z art. 24 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (pkt 1) i art. 4 k.k. (pkt 2), należy zauważyć, iż sposób sformułowania tych zarzutów oraz wskazane podstawy prawne pozwalają wnioskować, że ta nadzwyczajna skarga odwoławcza nie respektuje – i to w sposób jednoznaczny – wszystkich tych regulacji ustawy procesowej, które określają zarówno przedmiot zaskarżenia kasacji, jej dopuszczalne podstawy oraz funkcję.

Powyższe zarzuty omawianej kasacji są skierowane do wyroku Sądu I instancji, który nie jest (i nie może być – przy tylko tak postawionych zarzutach) przedmiotem zaskarżenia kasacji. Podstawa prawna wskazanych zarzutów jest bowiem tak określona, iż dotyczą one właśnie orzeczenia Sądu *meriti*. Co więcej, także w opisach tych zarzutów brak jest takich stwierdzeń, które by pozwoliły na uznanie, że odnoszą się one jednak do wyroku Sądu II instancji.

Nadto nie sposób też nie dostrzec, iż w niniejszej sprawie Sąd II instancji nie miał nawet okazji procesowej, by samoistnie naruszyć wskazane przez skarżącego przepisy, skoro utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji, nie dokonując w jego treści, żadnych zmian. Nie mógł też – w takiej sytuacji – uchybić samoistnie normie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 32 i 31 KERP w zw. z art. 24 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym czy art. 4 k.k., skoro to nie on dokonywał oceny ustalonego zachowania obwinionego, bo kontrolował jedynie poprawność jej przeprowadzenia przez Sąd I instancji. Nadto, Sąd II instancji nie mógł – wydając zaskarżone orzeczenie - naruszyć (i to rażąco) przepisu art. 4 k.k. poprzez jego niezastosowanie, gdyż czyn obwinionego stanowiący delikt dyscyplinarny był i nadal jest objęty dyspozycją przepisu art. 32 KERP.

Wskazanie powyższych braków i uchybień podniesionych w kasacji zarzutów jest niezbędne i konieczne z tej przyczyny, iż – zgodnie z art. 536 k.p.k. – sąd kasacyjny (co do zasady) rozpoznaje kasację (tylko) w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów. Wskazane w tym przepisie trzy wyjątki od tej reguły w rozpoznawanej sprawie nie wystąpiły. To oznacza, że obowiązkiem Sądu Najwyższego było rozpoznać te wspomniane zarzuty kasacji tylko w takim kształcie, w jakim je podniesiono. Sąd Najwyższy nie miał ani uprawnień, ani przez to procesowych możliwości, by wyjść poza te zarzuty i konwalidować braki, którymi są one dotknięte.

W niniejszej sprawie, jak trafnie określił to Sąd II instancji, zgodnie ze stanowiskiem Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu z dnia 12 września 2017 r. (SK-12.09.2017-JK), korzystanie z opcji promowania postów na portalu społecznościowym F. stanowi niedopuszczalne informowanie w myśl art. 32 KERP, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszające godność zawodu radcy prawnego. Należy mieć bowiem na uwadze, że radcę prawnego obowiązują określone standardy postępowania w zakresie informowania o swojej działalności, niezależnie od przestrzeni, w której ta informacja jest umieszczana. Za powołanym stanowiskiem wskazać należy, że opcja promowania postów musi zostać w każdym przypadku uznana za niedozwoloną w myśl art. 35 pkt 3 KERP, jako forma aktywności dostępna drogą elektroniczną sprzeczna z prawem, dobrymi obyczajami i zasadami Kodeksu, zaś w przedmiotowym stanie faktycznym dodatkowo jako forma aktywności będąca rozwiązaniem skutkującym nieprawdziwymi, wprowadzającymi w błąd, ocennymi informacjami, utrudniającą innym radcom prawnym dostęp do rynku (s. 8-9 uzasadnienia Sądu II instancji). Jak słusznie zauważył Sąd II instancji, całkowity zakaz reklamy albo marketingu usług radców prawnych byłby niedopuszczalny z punktu widzenia przepisów prawa unijnego w myśl art. 24 ust. 1 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym. Natomiast, w myśl art. 24 ust. 2 wspomnianej dyrektywy, państwo członkowskie UE ma obowiązek zapewnić, aby treść informacji handlowej, w tym reklama, w przypadku zawodów regulowanych była zgodna z zasadami danego zawodu, takimi jak niezależność, tajemnica zawodowa, godność i uczciwość zawodowa.

W odniesieniu do zawodu radcy prawnego Rzeczpospolita Polska wykonuje ten obowiązek poprzez samorząd zawodowy radców prawnych, któremu powierzono kompetencje do uregulowania tej kwestii w jego aktach wewnętrznych. Zatem art. 32 KERP należy traktować jako implementację do prawa krajowego obowiązku wynikającego z prawa wspólnotowego (s. 6 uzasadnienia Sądu II instancji).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną.

Sąd obciążył obwinionego radcę prawnego T. S. kosztami postępowania kasacyjnego w kwocie 20 zł (tj. ryczałt za doręczenie wezwań i innych pism) zgodnie z art. 618 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w postanowieniu.

[M. T.]

[r.g.]